

ב מ ע ר ק ה

עם השלב החדש

שתי תמורות יסודיות חלו בזמן האחרון במהלך המלחמה ובדמותה. אחרי שרשרת ארוכה של כיבושים גרמנים בלתי-פוסקים ושל נסיונות מרים לאומות הנתקפות הגיעה ההאבקות לשלב חדש, בו מתיצבים המגינים בכוחות חזקים מול תוקפיהם. עוד המכשולים רבים, ואולי גם ירבו עוד, אך כבר נראים בצדם גם ההישגים. עכשו שהמלחמה נתפשטה, נתרחבה עמה גם חזית עמי-הדמוקרטיה. נתלכד כוח עולמי עצום הנושא ערובה לתוצאה הסופית.

*

כבר בזירות-הקרב עצמן ניכרת ראשית השלב החדש של ההאבקות, מתוך הצלחה לטירוגין, אך מתוך הרגשה ודאית שכוח האויב הולך ומותש בהדרגה. אמנם חשבון מחצית-השנה האחרונה נותן עוד-אפשרות לגרמניה להתפאר בשטחים נכבשים נוספים ובעמדות חדשות שתפסה. אולם כבר מאפיל על אלה צל החזיון החדש: חיילות גרמנים ניגפים בשלגי רוסיה, בחולות לוב. אכן מורים טובים היו הגרמנים ליריביהם באסכולה חמורה זו של מלחמה כוללת. מאדמת קרים ועד לקירינייקה — ארוכה החזית. בשני חצאי-האיים, — המצודות הקדמיות בצפוננו ומערבנו של המזרח התיכון, — שהם מעוז להגנה ופתח להתקפה, מתרחש מאורע אחד הנותן תקוה חדשה בלבבות: מעל ראש הצבא הגרמני הוסר הזר של „בלתי-מנוצחים“. הישגים אלה בשני חצאי האיים יאירו לצבאות החופש ויעודדו אותם גם בנסיונות קשים אחרים שיבואו להם.

ונסיונות אלה לא רחוקים הם. העיקרי בהם כיום — במזרח הרחוק. גם שם נטושה המערכה על חצי-אי, שעליו נשען מבצר הקיסרות במזרח. גם את גורלו של חצי האי הזה עתידים לקבוע יחסי הכוחות באויר ובים. עוד מלאכה רבה לפני עמי

הדמוקרטיה כדי שהכף תכריע לטובתם. וידרש זמן לכך. כי במזרח רק נפתחת הפרשה בה כבר התנסה המערב. על כן יהיה ערך עצום לקצב ההודיינות וההתאמנות של גרעיני הכוח החדש המצטרף לברית המגן העולמית.

*

הברית האדירה הזאת, אשר לו קמה לפני חמש שנים היתה מונעת את עצם המלחמה, מצווה כעת לחתור ולהגיע לנצחון בהקדם האפשרי. תפקידה השנה: להרויח שהות בשדה הקטל; להשליט את הרגשת הזמן בסדנת-הנשק. שתי התעודות הללו היקף עולמי להן; אך כבר הכריז ראש ממשלת בריטניה כי יתכן למלא אותן רק במסגרת של איזורים גדולים, של גושים אסטרטגיים ומשקיים אדירים. כל-חזית גדולה כזו, מן החזיתות שהעתונות כבר מבשרת לנו על גיבושן, תצטרך לשאוב כוח-אדם, אוצרות-טבע ויכולת טכנית — קודם כל מתוך מקורות הארצות אשר בתחומיה. רק התוספת הדרושה לה, המכוונת על ידי צרכי האסטרטגיה העולמית, תנתן בדרכי האוקינוס.

*

רבים כבר ציינו את העובדה, כי המלחמה הזאת היא מלחמה מובהקת של כוחות מדיניים, וכשם שהברית הדמוקרטית יוצאת בהדרגה לדרך המלך מבחינה צבאית ואסטרטגית, כן היא גם מתקדמת צעד-צעד, „מתקדים אחד למשנהו“ (כדברי חכם-המדינה האנגלי), בנסיונותיה למשיכת עמים ותנועות-חופש לצדה. כך לפני שנה באה ההתגברות על היסוסים משפטיים-מדיניים והוקמה הברית עם „המדינה בדרך“ הצ'כית. כן מתעוררים המאמצים לסתימת-הפצע בהודו, לאור הסכנה המשותפת. כל הסכם-הבנה עם תנועה צבורית-עממית, דימוקרטית-אמתית, במזרח יביא עמו תוספת כוח לחזית-החופש, להגנת חבר העמים הבריטי. רק על ידי רתימת המרץ המלא של כל עם ועם למאמץ המלחמה המשותף תושג הערובה הטובה ביותר להדיפת האויב, אשר אל נכון ישתער בכוח בטרם יבוא קצו. ואנחנו, הנושאים עין לקץ זה יותר מכל עם אחר בעולם, ודאי שנראה בעין טובה את ראשית המפנה הזה שחל בהודו.

אכן אנשי התנועה הציונית החליטו זה כבר — מתוך נאמנות שלמה לכל יעודיהם ומערכותיהם — „להלחם בהיטלר כאילו אין כל בעיות פוליטיות אחרות לעם ישראל“ בשעה זו. הם מבקשים דרך להפעלת המרץ היהודי במילואו ומקוים כי גם ממשלת בריטניה תעשה במיטב רצונה כל מה שאפשר לסלילת הדרך הזאת, האומרת: שיתוף, עצמאות, כוח, ברית.

סוף טבת תשיב

קוים למערכות ישראל בתקופת הבית השני

(המשך)

הצבא הרומאי

כוחה המוויין של רומא, אשר הכריע עמים וארצות ואשר שם קץ גם למרכו היהודי הארצי-האבטונומי שבארץ-ישראל, עמד בשעתו, בעולם הקדמון, בראש פסנת ההפתחות הצבאית, הארגונית והמקצועית, ובמשך דורות רבים, עד למאות השנים האחרונות, לא הניע שום עם אחר למדרגתו.

ראשית התפתחותו של הצבא הרומאי נעוצה באותן צורות הארגון הצבאי ובאותם הרגלי-הקרב שהיו אופייניים בשעתם לכל עדה אורחית באיזור הים התיכון בתקופה העתיקה, ובשלביו הראשונים הוא דומה כמעט לחיל היוני האזרחי בראשיתו. כי גם צבא רומא היה אז, ביסודו, חיל-רגלי כבד (בעל מנן גדול ושריון) של אנשים-אזרחים המתניינים לצורך המלחמה. כן היתה הפלגה הצורה הטקטית היסודית גם בצבא הרומאי בראשית התפתחותו. הזיון - חנית, פגיון, קובע-פלדה, מנן ושריון. השריון היה על הרוב עשוי עור ומצופה חלקי-מתכת. המנן היה דומה בתחילה למנינם של ההופליטים היונים, אולם ברבות הימים נשתנתה צורתו ונעשתה מרובעת וקמורה, וכך אפשר היה להקים חומת-מנינים רצופה יותר. עצם הזיון הזה הוא שגרם מאליו להידוק הפלגה של נושאי-החניתות, כי כוחה של החנית אינו רב בסיוף בין לוחמים בודדים, אולם גדול כוחה בהריפה מלוכדת.

ברבות הימים באו שינויים במבנה הפלגה הרומאית. יש לשער, כי שינויים אלה חלו בימי המלחמות עם הסמניים, במאה הרביעית לפני הספירה. באיזור-הרים זה של סמניים (בין מרכזה של איטליה לדרומה) נאלצו הרומאים להלחם בשטחים מבוותרים ביותר, ומבנה הקרקע גרם, שלעיתים קרובות נתהוו קרעים בחזית הפלגה. ואז, כנראה, אחרי המפלות שנחלו הרומאים מיד שבטי הסמניים, נאלצו לסגל את הטקטיקה שלהם לסביבה.

עוד לפני כן שימש הלגיון יחידת-פיקוד בצבא הרומאי. תחום-פיקודו של כל אחד משני הקונסולים אשר לרומא היה בראשונה לגיון אחד, ואחרי כן גם שני לגיונות או יותר. זאולם במערכה שהשתתף בה יותר מלגיון אחד עמדו הלגיונות זה על יד זה, פלגה רצופה אחת, ללא תפקידי קרב נפרדים לכל לגיון ולגיון. ונמישותה הטקטית לא עלתה על זו של הפלגה היונית. החידוש שנחדש בתקופת המלחמות עם הסמניים היה בהנהגת חלוקה טקטית בתוך כל לגיון ולגיון על יסוד הסדר ה"מניפולרי", כאשר יבואר להלן. בתולדות המלחמה עד הימים ההם אנו מוצאים, בעצם, רק שתי צורות קרב: א. התנגשות בין לוחמים יחידים, או בין המוני לוחמים בלתי-מסודרים. ב. המבנה המהודק והמיושר של הפלגה. באה הריפורמה הרומאית והכניסה צורה חדשה - את יחידות המונה הטקטיות. הפלגה הרגילה התקרמה, נלחמה, נסוגה כולה כגוף שלם, מתוך ייסוד מוחלט של הקוים (ככל האפשר). והנה עכשיו, עם החלוקה למניפולים, כבר נוצרה אפשרות לנמישות כלשהי בשדה המערכה. על ידי תיקון-יסוד זה "התפרדה" הפלגה המאובנת הקודמת לחוליות-חוליות. רמז לכך מצאנו כבר בתקופה היונית, כשתנאי המלחמה בהרי ארמניה אילצו את כסנופון לחלק את צבאו לפלגות זעירות בנות 100 איש, כדי להקל עליהן את התנועה בהרים. אולם הרומאים לא חילקו את הלגיון הפלגני שלהם, בפשטות, למספר פלגות-משנה, כמעשה כסנופון. הם "פרדו" את הפלגה לחוליות לא רק לרוחבה, כי אם גם לעומקה. כל לגיון רומאי חולק ל-30 מניפולים (פלוגות), המחולקים, כל אחד, לשתי "צנטוריות" ("מאות"). מניפולים אלה היו ערוכים בשלושה קוים, עשרה מניפולים בכל